

AÑO II

PALMA 11 DE DICIEMBRE DE 1898

NÚM. 97

TERCERA DOMINICA D'ADVENT

De la humildad y modèstia que mos enseña Sant Juan Bautista.

INFORMADS els juhèus dels sermons admirables que Sant Juan predicava vorera del riu Jordá, de sa gran penitència y de sa vida innocentíssima, li enviaren alguns sacerdots y levitas perque se informassen de la seua persona.

En situació molt compromesa y exposada hauría posad á cualsevol altre que no hagués estat un sant de virtud tan alta com la del Bautista: pues una sola señal afirmativa que Ell hagués feta quant li preguntaren si era el Messias, bastava per haver passad y ser regonescud per Tal. No obstant, com San Juan sabia que semblant glòria unicament pertocava al Fill de la seua parenta María, confessá publicament que no era el Messias: que sols era la veu d'un qui clama en el desèrt, y que en mitj d'ells estava el qui cercavan sense que lo haguessen conegud. Tal es l'exemple d'humildad que Sant Juan mos dona á tots, virtud tan necessaria com poch practificada avuy dia.

Es digne de observarse que s' homo mes gran en virtud, es aquell qui mes se humilla, segons l'oracle del Esperit Sant. Lo cual fa dir á Sant Agustí, que la mida de s' humildad de cada un, es la de sa grandesa. Però ¿com podrá humillarse aquell qui rès veu en sí mateix que no sia gran y elevat? Aquest es el secret de la nostra supèrbia. Els sants son humils perque, ó bé se miran en relació á Deu, ó á si mateixos. Per la relació á Deu, això es quant comparan la seua infinita grandesa ab la imperfeció y baixesa del propi ser, llevores se contemplan com á no-rès á com á pols, com á eriminals y delincuentes. En relació á si mateixos, solament se contemplan per aquell costat que més pod humillarlos.—En pecat me va concebre ma mare—deya el més Sant dels reys.—Som homo carnal y esclau del pecat—deya San Pau als romans. Y en una ocasió.—Jo vaig perseguí la Iglesia de Deu y per lo tant, no meresch que me titulin apòstol.—Això fa en la ocasió de que se tracta San Juan: se considera en relació al Fill de Deu, y no es digne de baptisarló, ni sols de desfermarlí sa corretja de sas sandálias; ell no més bab-

tisa ab aigo; ha de venir un altre mes fort que ell qui baptisará ab lo Esperit Sant: encara que venga devant, es menor que Aquell. En relació á sí mateix no considera el seu naixement miraculós, ni la inocència de la seua vida, ni la seua penitència, ni la multitud de poble qui lo segueix, sinó que cerca lo que té de mes humillant y manco apreciable. Resplendeixen, pues, en ell, tres grans virtuts: profunda humildat, llibertat santa y admirable dulzura acompanyada de gran paciència.

¡Gran exemple mos dona aquí Sant Juan! Lluñ d'atribuirse s' honor de ser Elias, ó un Profeta, ó el Messias que esperavan els juhèus, y considerant que tal honra no li pertenyía, confessa que es simplement la veu de Jesu-Crist que clama en el desèrt. ¿Obram noltros de aquesta manera? ¿Reprením sas personas que mos alaban sens motiu? ¿Cuants ne veim que fundan la seua vanidat y complacencia en las alabansas per dons de naturalesa y de gracia ab que Deu los ha favorits, sense ningun mèrit per son propi conte, y per tant deguentse referir unicament á Deu tota sa gloria y alabansa? ¿Es això imitar l'exemple de Sant Juan Bautista y de tots els demés sants qui mos guían per el camí de la glòria?

MOSSEN JOAN.

PATRONA DE LA SETMANA

Dia 13. - Santa Lucia, martir.

Va nexer en la ciutat de Siracussa, del reyne de Sicilia, descendent d'una noble familia, se distingí per la seua pietat y gran amor á la ángelical virtud de la pureza, meresquent que Jesu-Crist l'escullís per esposa seua. En cèrta ocasió acompanyá se mare, que feya molt de temps patia una malaltía crònica, á visitar el sepulcre de Santa Agueda per implorar la seua protecció, y fonch tan eficás sa súplica, que li obtengué sa curació repentina. Inspirada per Deu en aquell matex instant proposá á sa mare repartir als pobres tots els seus bens, y al posarhó en práctica, un cavaller que la pretenia per esposa la acusá, de ser cristiana. Axò bastá per prenderla y tractar, per medi de seductoras promesas y terribles amenassas, de ferli dexar la relligió cristiana. Més, la santa respongué ab gran valor: «jo no conech altre Deu més qu' el Deu Omnipotent y etèrn, creador del cèl y de la tèrra,

que per amor als homs volgué patir y morir en una creu. Aquestes paraulas posaren furios al tirano, qui, sabent que lo que més estimava era sa virginidat, li posá á prova aquella virtut; pero, el Señor acudí en son auxili, fent qu'en manera alguna la poguessen mourer del lloch ahont se trobava; en vista d'axó disposá que de cap á peus fós untada de matèrias inflamables y que li pegassen foch; axí heu feren; però el foch de tal manera le respetá, que no li consumí ni un sol cabey del seu cap, ni un sol fil de la seua roba. Per ultim maná qu' amb una espasa li atrevessassen el coll y axí morí. Succedí son martiri día 13 de Decembre de l' any 304.

Els pobles l' invocan en las malalties de la vista, y solen pintarla duguent els uys dins un plat.—A Palma te capella propia en l' iglesia de La Mercè. A Manacor heu ha un santuari casi abandonat ahont s' venerava. A Manacor n' hi ha un altre ben cuydat.

Dict mallorquí —Sta. Lucía, acursa la nit y allarga el día.

MOSSEN GASPAR.

!!ALERTA A LS LLOPS!!

¡Alerta cristians! perque en el dia casi tots duen pell d'auveya. Per entre aquest rebumbori de projectes de salvació que s' ha mogut per totes parts sen hi passetjan una mala fi que ja saben que cosa es atapirse de carn sanguinosa. Posau esment á lo que vos vatax á dir. Desde que aquella nació materialisada, snperbiosa, cruèl y famolenca de tresors mos ha vensut y mos ha potetjat ab l' ajuda d' una política desvergoñida, tirana y perdularia, hem vist que molts feyen cas d' una multitud d' infamies y de crimens que abans ni tant sols los alçaven el ventrey, com si la moral no mes s' haja començat á temer de les atupades que li donan densá que cèrtes eynes se troban en perill de treure menos raca d' allá ahont tots sabem, y d' ensá que 'ls qui los mantenim sapats y ben lluent, caminám mes á presa cap á la misèria. Axò vol dir, clar y net, que s' es establida una fàbrica de refinar hipocresía, de la que s' espera treure molt bons productes. Els qui fan cap en aquest negoci son els mateixos que cridan tant fort demanant reformes, oferint remeys, tirant plans, mastegant programes y parlant tot lo dia de patria y de regeneració, de moralidat y bons exemples; mentres, á la vista d' una caterfa de benionis, fan com que cercar p' enterra les joyes perdudes que s' han aficat dins sa bolxaca.

Cualsevol creuria que están escandalisats de les ignominies que mos envergoñexen, que los té poruchs y concirosos el misteri d' iniquidat que enclou la nostra deshonra. ¡Ca! ¡Rès de tal cosa! Ni han per lut el delit, ni los roega el penadiment, ni han fet proposits de llealtat á dins lo seu còr, ni s' compatexen dels sacrificis que mos costa aqueixa guèrra infamosa, ni plañen lo qu' hem perdut y lo que anám á perdre, ni s' dolen de les llágrimas y de la sanch dels pobres. Però, axò sí, tot es gent de progrés. O han *progressat* dins el Govern ó dins la banca, é dins les compañies de cualsevol cosa, ó dins la cátedra, ó dins les sociedats secretes que ja se fan tròns d' esserho, ó dins el periódich que ataca el dogma y blasfema y escriu porqueries per aplegá diners. Y heu de sobre que la ciencia de progresar d' aquesta manera tan

noble, tan justa, tan caritativa y tan bella, es un dels principals beneficis que los deu la civilisació del dia. Aquexa mala pècora los ho agraeix ab tota l' ánima; y per axó s' es donada á festetjar al llatrocini con tal que s' vesta de señolet, y per axó abruga les dolentíes mes farestes y señala els vicis de la societat no mes per ferne l' ulèa, y apedregá á la Iglesia, y treu les breguetes á justs y á pecadors á posta per doná escandol, y fa gala de l' indiferencia y del cinisme, y fa bèfa de lo mes sagrat, y se rebetla furiosa cuantre l' esperit de Cristo.

Reparau com en cap projecte de reformes, entre tants com ne surten per un vent y per l' altre, hi veis una uydeta á la doctrina del Salvador: Ningú gira els ulls á la Santa Creu, única esperança, vertader consol, ajuda infalible. ¡Mirau si hi van errats de contes aquests reformadors! Demanan moralidat, y desprecian les bones costums, adorant al sensualisme y fentlo efectiu en les arts, en los espectacles, en les reunions, en les convèrses, en los trajos y fins y tot en les funcions que s' anomenan caritatives: claman per justícia, y establexen privilegis contraris á la naturalesa, protejint als poderosos y abandonant als pobrets de Jesu-Crist, comprant les lleys ab l' influencia dels diners, de la representació social y de la força bruta: desitjan virtuts, y atían les males passions, y apagan la Fè, y enlluèrnan al poble ignorant ab promeses ilusories: volen llibertat, y favorexen el llibertinatje; cercan ardiment y firmeza, caràcters nobles y honrats, y li giran s' esquena al Glorificador de la dignidat humana: demanan vida, resurrecció, fortaleza, y fugen dels sants sacraments, y no 's complauen en les dolçures de l' Eucaristía: suspiran per llum y veritat, y rebutjan les enseñances del Divino Mestre.

¡Ah hipòcrites baladrers! Com se coneix que la gran caiguda d' Espanña, l' ignominia d' aquella nació gloriosa d' un altre temps, no vos ha ferit el cor sino la bolxaca! Perque envejan les riqueses de aquest poble que mos ha vençut, esclau del positivisme, calumnian la nostra historia, volen fer caure el ridicul demunt els personatjes que l' ennoblexen, y trapitjan les fulles glorioses de les antigues gestes. Voltros no patiu fam y sèt de justícia; no més teniu afició als plers de la materia. ¡Ah! Si l' Espanña hagués triunfat ab los fusells y ab les bombes, perdorian tota casta de pillades ó indecències. Be n' tirareu de plans, be n' amollareu de projectes; però may suplicareu, per aqueixa societat corrompuda, les aigues vives de la divina gracia. Apagau, apagau la candela que encare teniu encesa á Sant Miquel: dexau que cremin les dues p' el dimoni, ja que li heu entregat el còr. Massa que ho sabem que tot es pedra lo que dú aqueixa tempestat de sabiduria. ¡Callau d' una vegada! Ja basta de fer falets y de moure bulla á dins una casa de mort. Respectau aquest cadáver, y no insulteu mes les grans figures de la nostra historia, que 'ls òssos dels vostros avis ne fan sentiment! Recordau ho be! Tots els qui combregan ab bona devoció, tots aquests pobres d' esperits dels qui feis befa, que viuen enamorats del Bon Jesús, que están dispots á donar la vida per Ell, tots serán fiscals vostros en lo dia del judici.

JERONI FORTEZA.

LA FIRA DE SANT TOMÁS

¡Oh! ¡La revèta
de Sant Tomás!
¡Bèt! Dins la cèta
del téu trast vèta,
qu' ara es del cas;
y dins la mètla
te posarás.—

I

Plèna la plassa está de gènt que trêscá,
y passatjants per devall les vòltes,
sense mirar si la vetlada es fresca,
els trasts va contemplant,
y una taringa de quinqués hermosos;
y cént atlotes maques, bén resoltes
á conquistar els paladars golosos,
per vèndre están cridant:

—Qui vol torrons?... —Jo 'n ténc de tota casta.
De mètla, forts y fluxos, de *Quiconá*,
de néu y d' ous, de rosa; y qui los tasta
s' en queda enamorat.
—Vénga, Señora. Jò los dón barato.
Aquí 'n té de molt bons. Dins una estona
també 'n tendré de coco, de moniato
y d' altre calidat.

¿Quantes barres ne vol?... ¡Mitja!! Em fa riure.
¿No més que mitja, ha dit?... ¿Que poca cosa!...
¿A quant los vench?... A tretse sous la lliura...
¿Cara, diu? No heu ès gèns.
Que reflexión, senyora, que ni el Papa
mènja un bossí tan bò. Essència de rosa
è s tot..., Si 'l vols testar, ninèta guapa,
un trossèt aquí 'n téns.

També vènc néules ensucrades, fines,
de canyella y llimona, de primera...
¡qu' han d' essèr forestéres!... Mallorquines,
á sis reyals el cént.

M' en prènga quatrecèntes... Son contades.
¡Un duro 'm vol donar!... Que torn arréra.
Les prenga... ¿Ahont les pòs?... Son regalades.
Fará el senyor contént.

Si en rès més puch servirla, que m' ho diga.
Ja heu vèu. Jo ténc de tot... Confits de Viéna,
dátils de Berbería, pans de figa
d' un gust molt exquisit...

Está molt bé: Que torn en tení agrado...
Si envía; en demanar per *La Moréna*
arm jo, senyora, y perdóni del enfado.
Tnnga molt bona nit.

¡Oh! ¡La gran fira
de Sant Tomás,
que el mon capgira;
quant vèu y mira
tants de menjars,
posats en tira
demunt... altars!

II

A un altre taula cridan:—¡Codonys!... ¡Pomes,
renétes, pométs d' or, raves, massanes,
de cor jelat! ¿Sentiu quins bons aromes
dexan totes anar?—

—Llimones y poncins! ¿Qui 'm compre pères
de la nau, de Sant Juan, d' aygo; bén sanes:
perots que son just mèl?... Heu dich de vères.
¿Si los volèn tastar?—

—¡Senyorèt! Que m' en compr una dotsèna
per regalá á n' aquesta atlota rossa
del séu costat... Que trihi... N' hi ha á balquèna.

¡Sis pomes! ¿No 'n vol més?...
Per acabar de fer mocadorada
hey pos murtóns... No tenga pò á sa bóssa
qu' axó val pòch... No la veurá buydada.
No acabarà els doblés.—

—¿Qui 'm compra nous, ó metles ó avellanes?
—¡Castanyas; prunes sèques; néples bones;
préssechs, melicotons, sèrves, magranes,
ó cindries ó melons!

—Jo vench penjoys just sucre y grosses panses.
—*Vamos*, senyors... S' arrámbin. *Vamos*, dones;
ompliu els covos grans fins á les anses,
de fruyta y de torrons.

—¿Qui vol olives nègres, bén pansides?—
—Compraume aglans de dalt *La Campaneta*
que son just canyamèl. —Casques polides,
tench jo també á suquí.
Coques ab bonys, pastades ab mantéga
farsides de rahissons, que son la neta
per prendre café ab llét quant un, per véga,
s' axéca dematí.

—¡Torróns!... ¿No n' heu mester?—Los fèym en casa.
—Comprau metles, idd; grosses y bones.
—¿Com les venèu?—Una barcella rasa
per quatre sous, no més.
—¿Y néules blanques, que 'n teniu?—A mílies.
—¿Sense sucre?—¿Per llánties y per troncs?
—Les emprám per fer coques de famílies
y per omplí 'ls panés.

¡Oh! La gran vida
del día aquell!
Tothom vos crida,
y no té mida
son desgavéll.
¡Pareix mentida
tant de tropéll!

III

—No es á *Plassa* tot sol que es fa la fira.
Fira grossa es també fora la porta
de Sant Antoni. Allá veurehi retjira
tants d' animals plegats.
Redols de cent ó més godins, porcèlles,
estols d' indiots que campan per dins l' Horta,
cabres, cabrits y bochs; vaques, vadelles,
y bòns encorralats.

Guardes d'anyells y mènes petits, auvêyes,
égos, cavalls, rocins, gorans, someres;
de día, sol; de nit festers ab têtes;
y llum per tot, y fum;
y gabis de conis, capons, pollastres,
ánneres, galls, tudons y cadernéres;
perdius, coloms y ségues dins banastres;
y gent p' el seu consum.

Y al mitx del fanch porchs grossos, ab gavêtes
plènes de faves, ordi y carabassa...

—¡Hermosos animals!... ¿A dèu pessetes
heu dit que van enguany?—

—¡Senyor! Que 'm compr aquest que té devora,
avuy qu, es tan barato el prèu de plassa.

Si no l' ha mort encara, ja es bèn hora.

—Veurèm, passat Capdany.

—Jo li assegur el porch. Gens de l'entrisca
ha menjat may. Té quinse mesos ara
y pesa sètze arroves... ¿No s' arrisca?

¡Un porch qu' es tot de past!

D' estiu no volgué may menjar cap figa;
faves al úf y ensagonada clara...

¿Y á quant el vol pagar vosté? ¡Que digal

—No puch fer tant de gast.

Un altre diu:—¡Senyora! Com aquestes
no 'n trobará á Mallorca... ¡Polles maques!

¡Engraxades aposta per les Festes!...

Les dues qu' aquí té,
dotse pessetes valen... ¡Prest s' apural

Serán orse... S' en dú dues alhaques.

Si son per regalá estiga segura
que romandrà molt bé.

¡Oh! ¡La gran fira
de Sant Tomás
ahont tant s' hi gira!
Si la se mira
un amo grás,
totduna estira
la pell del nás.

(Acabarà.)

P. DE A. PENYA.

CRONICÓ DEL MES DE DESEMBRE

Día 1.—Arribaren més soldats repatriats.

Día 2.—*Pla y Montanya*, publicá, com á dato meteo-
rològich, que el pluviometro del Institut de Palma, havia
recullit 152 milímetros d' aygua, desde el dia 13 al 28
del mes passat.

Día 3.—Arribá notícia que el dia abans, s' havia pen-
jat d' un arbre, un homo de 20 anys, á Artá.

Día 4.—Se instalá solemnement, en *El Socós*, la Guar-
dia d' honor al Santíssim.

—També quedá organizada una societat d' Agricul-
tors en la ciutat de Felanitx.

Día 5.—La Junta de Teatros, en vista del dictamen
del Sr. Arquitecto de Provincia, acordá que no perillaya
la cuberta del Teatro-Circo, y, per tant, que no procedia
tancarló.

Día 6.—Se benehí y estrená un riquíssim tèrn en la
iglesia de S. Nicolau de Palma.

—Morí, soterrat baix d' una paret que derribava, un
picapedrer, á Lluchmajor. (a. c. s.)

—L' Ajuntament aceptá, en principi, les proposicions
que feyan per iluminar electricament la nostra ciutat.

Día 7.—Se obrí, altre pich, sa Tómbola, en els baxos
de La Sala, haventse alcansat del Govern que son pro-
ducte servesca per llimosnas als soldats ferits y malalts
venguts de la Guerra.

—Arribaren més soldats repatriats.

Día 8.—El día de la Puríssima, vespre, les fatxades
dels Palau de la Diputació y de la Casa de la Vila, esta-
ven á les fosques.

◆ F. ◆

Reclams.—*El Ancora* ha fet á saber que en el
Col·legi de les Sras. Rubí s' ha brodat un rich y hermo-
sissim tèrn destinat á la parroquial iglesia de Sant Nico-
lau de Palma.

Es de tissú de plata brodat d' or y sedes conforme al
dibuix compost per D. Jusep Cabrer pbr. especialis-
ta en aquest ram.

S' ha pagat amb la dexta feta per lo Illm. Sr. D. Jusep
Muntaner canonge Degá (a. c. s.) que havia estat Rector
de dita parròquia.

Per la bona ocasió, direm que, també fa poch, s' en ha
brodat un altre per les Sras. dexebles de doña Catalina
Pujol Vda. de Horrach, també de lama amb òr de baix
relléu y *medallons posteriors* en la casulla, dalmáticas, y
capa pluvial, que representan la Verge del Carme, Sant
Jusep y St. Elias, artísticament brodats de sedes per
tres senyores d' aquesta ciutat, sots dibuxos y direcció
del Sr. Ferrá, (nostro Director) que tantes altres pessas,
com son palis, custòdies, copons, encensers, retaules y
obres d' iglesies té projectades y realisades.

Aquest tèrn fou regalat al Convent de P. P. Carmeli-
tes de la ciutat de Jerez de la Frontera.

ENVINAGRAT Y RONXETES

«*La Almudaina*» de día 5, denunciá una brega de
cans de bou *feta* dins es fosso de ses murades.

Noltros hem denunciat dos anys seguits, ses bregues,
ses indecències y ses desgracias que els cans de tota ras-
sa, ocasionan, *intra-muros*, al vecindari de Palma, y ape-
sar dels dos ó tres bandos publicats per l' Autoritat mu-
nicipal, y d' alguns castichs imposats als amos caners,.....
no s' ha lograt esvehir aquesta plaga que afronta sa nos-
tra *culta capital*.

El venerable P. Bièl Tayades (q. v. a. c.) deya: «els
cans á lloure, son causa dels primers pecats que cuantre
l' honestidat cometen els jovenets. ¡Deu tenga pietat dels
qui no remedian tant d' escandoll!»

☺

Pedrades.—Dins l' entrada del Col·legi de Nostra
Sra. de la Sapiència, pardemunt el portal hi ha penjat un
cuadro amb l' imatge de son Patró el Beato Ramon, mo-
rint apedregat. Y com si els *beduins* de la placeta de
Sant Geroni fossin descendents dels moros de Bujía que
martirisaren al gran Savi y apostol mallorquí, y com si
mos trobassim á dins Africa,.,, veis allá el *cuadro* cap-
lat á pedrades. Noltros aconseyam al Sr. Rector del dit
Col·legi, que no diga rês á cap señor Municipal, sinó que
despenji aquella imatge, y esper que els atlots de
aquell barri s' hajin civilisat. Sa culpa de lo que passa la
té la *massa neutra*, perque comporta mans plegades que
per tota Palma y á totes hores els atlots tirin pedres, y
vajin alloure en llcch d' anar á escola. Ja no 's poden tor-
bar molt á venir els *vanquis*.

ADMINISTRACIÓN:— Campana 2

Imp. de las hijas de Colomar.